

Vlaanderen
is omgeving

Ambitienota Duinencomplex

Naar aanleiding van de Blue Deal, 2020

**Gefinancierd door
de Europese Unie**

**DEPARTEMENT
OMGEVING**
omgeving.vlaanderen.be

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Peter Cabus Secretaris-generaal Departement Omgeving
 Koning Albert II-laan 20 bus 8, 1000 Brussel
 Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten (GOP)
 Team TOP Kustzone
gop.omgeving@vlaanderen.be
omgeving.vlaanderen.be
www.topkustzone.be

Auteurs

Stijn Vanderheiden, Bert Van Severen en Jonas Van Laecke.
 Dank aan de input van de stakeholders tijdens de workshops van 3 en 20 mei 2021.

Depotnummer

D/2021/3241/266

Foto's:

Shutterstock en Bert Van Severen (p. 8 en 10)

Aanleiding

In de zomer van 2020 besliste de Vlaamse regering tot de lancering van een Blue Deal.

Meer info? www.bluedeal.vlaanderen

Met deze deal wil de Vlaamse Regering de droogteproblematiek op een structurele manier aanpakken, met een verhoogde inzet van middelen en juiste instrumenten, met betrokkenheid van de industrie en de landbouwers als deel van de oplossing en met een duidelijke voorbeeldrol voor de Vlaamse en andere overheden.

De Blue Deal bevat 70 maatregelen en zet in op 6 sporen:

1. Openbare besturen geven het goede voorbeeld en zorgen voor gepaste regelgeving
2. Circulair watergebruik wordt de regel
3. Landbouw en natuur worden deel van de oplossing
4. Particulieren sensibiliseren en stimuleren we om te ontharden
5. De bevoorradingszekerheid wordt verhoogd
6. Samen investeren we in innovatie om ons watersysteem slimmer, robuuster en duurzamer te maken.

Via verschillende acties wil de Vlaamse regering acties uitvoeren op het terrein. Verschillende administraties kregen de opdracht hiervoor een actieplan op te zetten.

Het Departement Omgeving staat zo ook in voor enkele acties, onder meer voor het Vlaggenschip Duinencomplex. Met dit Vlaggenschip wil het departement op een integrerende manier inzetten op structurele acties in de kustduinen. Het team van TOP Kustzone neemt hierbij een coördinerende rol.

TOP Kustzone

T.OP of Territoriaal OntwikkelingsProgramma is een bovenlokaal gebiedsproces dat ingezet wordt door het Departement Omgeving, in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen, met volgende missie: Een territoriaal ontwikkelingsprogramma brengt relevante belanghebbenden samen om in een bepaald gebied vanuit gemeenschappelijke doelstellingen tot (een programma van) realisaties op korte en middellange termijn te komen.

In deze regio wordt TOP Kustzone samen getrokken door het Departement Omgeving en de provincie West-Vlaanderen. Beide partners tekenden hierover een samenwerkingsovereenkomst in januari 2016.

Beide partners zetten hun schouders onder een set van doelstellingen in de verstedelijkte en open ruimte, die de lokale overheden en partners ondersteunt in het zoeken naar oplossingen voor lokale uitdagingen. Hierbij wordt uitgegaan van toekomstgerichte keuzes, zoals opgenomen in de bovenlokale ruimtelijke beleidsdocumenten (strategische visie Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen).

Daarnaast wensen de provincie en het departement ook in te zetten op bovenlokale thematieken zoals de klimaatwijziging en de impact hiervan op meerdere thematieken in de kustregio, demografische veranderingen, wijzigende mobiliteitsvragen, etc.

Inhoud van deze ambitienota

- Context
- Randvoorwaarden
- Kaart
- Ambities
- Doorlopen traject

1

Context

WAAROM EEN VLAGGENSCHIP VOOR DE DUINEN?

Onze ganse kust kent een zelfde zandig voorkomen: de kustduinen strekken zich uit van in Nederland tot in Frankrijk. De kustzone is meer dan duinen alleen. Die kustzone is door de eeuwen heen ingenomen door vele verschillende functies en gebruiken waardoor de duinen niet meer één aaneengesloten geheel zijn. Er kwamen dorpen, steden en havens in de duinen te liggen. Het uitzicht veranderde, maar de zandige ondergrond bleef als substraat behouden.

Die zandige ondergrond biedt potenties, zowel bij de zichtbare duinen(vegetatie), als daar waar er andere activiteiten werden ontplooid.

Vele partners zijn actief langs de kust: de gemeentebesturen, vele administraties van hogere overheden, private eigenaars, beheerders, uitbaters, ... Allen hebben ze een goed zicht op hoe ze hun stukje van het duinengebied willen ontwikkelen. Ieder vanuit zijn of haar gebruik, sector, ...

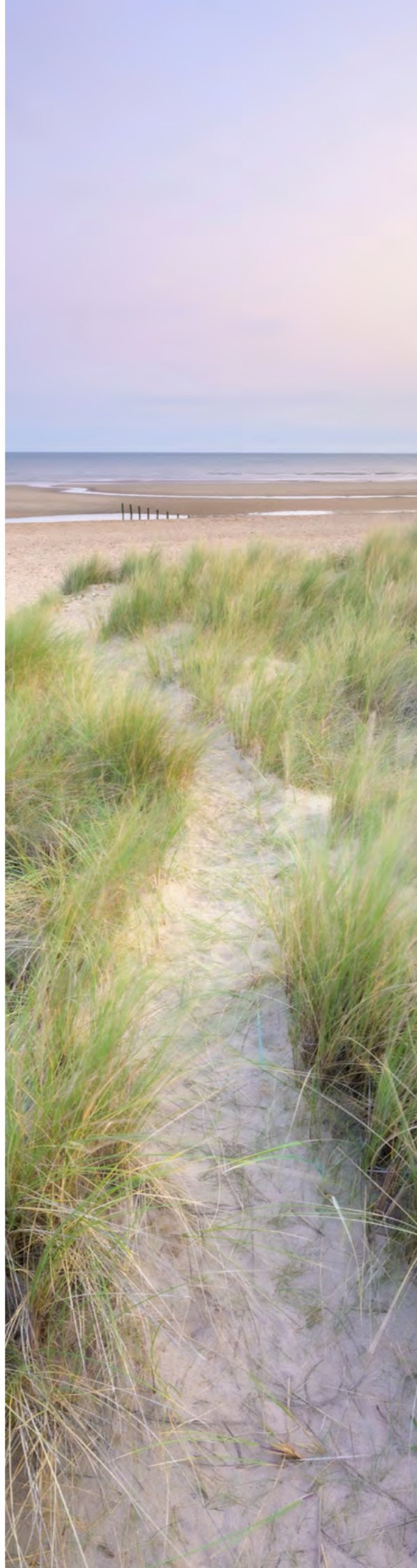
Wat ontbreekt is een geïntegreerde visie op de duinen. Een visie die al deze deelvisies samenbrengt en zorgt voor afstemming en synergie.

ACTIES OP DE KORTE TERMIJN

De Blue Deal komt op een cruciaal moment. Ook in de duinen zien we de veranderingen door de droogte. Concrete maatregelen op korte termijn zijn nodig om acute problemen aan te pakken. Anderzijds biedt de Blue Deal ook een kans om werk te maken van een betere afstemming en samenwerking in het gebied, om met de vele partners samen te werken aan structurele oplossingen.

WERK MAKEN VAN EEN GEBIEDSCOALITIE VOOR DE MIDDELLANGE TERMIJN

De Blue Deal biedt potenties voor de vorming van een gebiedscoalitie voor het duinencomplex. Een gebiedscoalitie omvat de vele partijen en partners die actief zijn in een gemeenschappelijk gebied, elk met zijn bevoegdheden, verantwoordelijkheden, doelstellingen en activiteiten. Een coalitie streeft naar een samenwerking in het gebied, i.c. het duinencomplex. Dit vanuit een conservatieve benadering: elkaar geen hinder berokkenen; maar sterker nog vanuit een positieve benadering: op zoek naar gemeenschappelijke uitdagingen en oplossingen, met het oog voor de noden van iedereen. Op zoek naar samenwerking en synergie. Omdat we zo meer doelen kunnen bereiken dan ieder afzonderlijk.

2

Randvoorwaarden voor de ambities

1. ZEEWERING WORDT NIET IN HET GEDRANG GEBRACHT

Duinen vormen een belangrijk deel van de zeevering, gezien hun bufferfunctie tegen het water vanuit zee.

Zeewater kan tijdens een storm(vloed) bressen slaan in de duinen of overslaan over het duin. Beide effecten kunnen overstromingen veroorzaken in het achterland. Samenvattend kunnen we stellen dat twee randvoorwaarden dus van belang zijn in het duinencomplex:

- Om dergelijke bressen te vermijden dient het duin een bepaald volume te hebben.
- Om overslaand water te beperken, dient het duin een bepaalde hoogte te hebben.

De minimale benodigde volumes en hoogtes van een duin hangen af van lokale omstandigheden en het veiligheidsniveau dat in rekening gebracht wordt.

Het veiligheidsniveau dat gebruikt wordt langs de kust in Vlaanderen is bescherming tegen een 1000-jarige stormvloed, rekening houdend met zeespiegelstijging.

Gelet op de grote gevolgen van een overstroming uit zee en de grote onzekerheid omtrent zeespiegelstijging dient dus met grote zorgzaamheid omgesprongen te worden met volume- en hoogte veranderingen in duingebieden. Bij dergelijke veranderingen dient beoordeeld te worden of het overstromingsrisico vergroot wordt en of dit aanvaardbaar is.

Daarnaast hebben we de duingebieden ook een ecologische en een toeristisch-recreatieve waarde.

Versterking van deze waarden is mogelijk indien dit niet zorgt voor een onaanvaardbare vermindering van het veiligheidsniveau, zowel op korte als lange termijn.

Vanuit ecologisch standpunt zijn aaneengesloten duinen belangrijk, ook vanuit zeeverend aspect is dit zo. Zeevering heeft baat bij versterking van de duinen (in hoogte/volume).

2. TOERISTISCH RECREATIEF MEDEGEBRUIK IS EEN TROEF

De duinen vormen een belangrijke troef in de toeristische aantrekkelijkheid en recreatieve beleving van de kust. De toerist komt niet alleen naar de kust voor het strand, maar ook voor de open ruimte in de nabijheid van de badplaatsen, de duinen en de polders. Zeker verblijfstoeristen verkennen de omgeving en wensen te recreëren in de duinen. Op locaties waar momenteel geen recreatieve ontsluiting werd voorzien, is er sprake van oneigenlijke betreding op een chaotische manier met negatieve effecten als gevolg. Een gestuurde ontsluiting kan dus ook positieve effecten hebben op duinen(vegetatie).

Het recreatief medegebruik in de duinen kan op verschillende manieren: te voet, met de fiets of op het paard. Wandelaars, fietsers, ruiters, ... moeten plaatsen krijgen in het gebied en dit op maat van de specifieke locatie. Deze stromen worden waar mogelijk ontdubbeld om interessante en veilige trajecten aan te bieden.

De toeristische druk moet waar mogelijk gespreid worden zodat er geen locaties ontstaan waar er overdruk ontstaat en de duingebieden een negatieve impact ervaren door het recreatief gebruik. Spreiding van het aanbod kan hier een oplossing voor zijn.

Dit is echter maar mogelijk als er voldoende grote duingebieden zijn die (gedeeltelijk) toegankelijk gemaakt kunnen worden. Daarom is het linken van duingebieden (ontsnippen) van groot belang. Grotere gebieden kunnen meer medegebruik aan dan kleinere, geïsoleerde gebieden en zijn ook interessanter naar landschappelijke of natuurlijke kwaliteiten ifv de recreant.

Het is echter ook raadzaam, zelfs noodzakelijk, om belangrijke ecotopen en habitats onbereikbaar of onbetreedbaar te houden voor de mens. Sommige ecotopen zijn zo broos of bieden plaats aan zeldzame soorten (planten of dieren) waardoor betreding een te grote impact zou kunnen hebben (verstoring, versnippering, druk, ...). Dus is het nodig om sommige onderdelen van het duinencomplex ook afgesloten te houden van recreatief medegebruik.

3. OMGEVINGS- EN LANDSCAPPELIJKE KWALITEIT MOET VERSTERKT WORDEN

Omgevingskwaliteit is de waardering die mensen in een concreet gebied op een bepaald tijdstip aan de ruimte toekennen. Die waardering is zowel cultuur- als persoonsgebonden, waarbij opvattingen over wat kwaliteitsvol is door de tijd heen veranderen.

(bron: omgeving.vlaanderen.be/meetinstrument-regionale-omgevingskwaliteit-mirok)

Belanghebbenden verschillen onderling in de waarde die ze aan functies (natuur, landbouw, recreatie, waterberging, cultuurhistorie, ...) in een bepaald gebied toekennen en in het belang dat ze hebben bij het bestendigen of ontwikkelen ervan. Als de ruimte echter niet of onvoldoende is afgestemd op de waarde die ze ervan verwachten, dan zal de ruimte niet voldoen aan hun kwaliteitsbeeld.

Bovendien kan er vanuit verschillende schaalniveaus naar een gebied worden gekeken, waarbij elk schaalniveau vaak een eigen invulling van kwaliteit kent.

Omgevingskwaliteit is daarmee geen eenduidig gegeven. Wel is er een zekere consensus over de bouwstenen van omgevingskwaliteit.

(bron: omgeving.vlaanderen.be/sites/default/files/atoms/files/Eindrapport%20Kwaliteitsambities%20Omgevingskwaliteit.pdf)

Omgevingskwaliteit = gebruikswaarde + belevingswaarde + toekomstwaarde

- Gebruikswaarde geeft de waarde aan voor het huidige gebruik van een bepaald gebied. Het gaat daarbij om begrippen als doelmatigheid, bereikbaarheid en verenigbaarheid van functies
- Belevingswaarde handelt over de subjectieve beleving van de ruimte. Voorbeelden van hierbij relevante begrippen zijn: vormgeving, materialengebruik, identiteit, samenhang en toegankelijkheid
- Toekomstwaarde ten slotte gaat over de waardering doorheen de tijd. Duurzaamheid, stabiliteit, flexibiliteit, veerkracht, integratie en ruimte voor vernieuwing zijn hierbij voorbeelden van relevante begrippen.

Het bepalen van de omgevingskwaliteit van een gebied is dus altijd een gewogen optelling van wat belanghebbenden aan waarden toekennen. Verbetering van de omgevingskwaliteit is gericht op het ontwikkelen van een toegevoegde waarde door het aanpassen van het fysiek systeem en/of het veranderen van de waardering ervan (bewustwording, sensibilisering, ...).

Vanuit het principe van duurzame ontwikkeling dienen het economisch, ecologisch en sociaal-maatschappelijk belang op gelijkwaardige en afgewogen wijze aan bod te komen bij het definiëren en ontwikkelen van kwaliteit.

Omgevingskwaliteit gaat dus over een waardering van de omgeving, vanuit verschillende invalshoeken, waarbij het gebruiks-, belevings- en toekomstaspect één en ondeelbaar zijn.

KAART PROJECTGEBIED

Het projectgebied is opgesplitst in 3 onderdelen om voldoende detail te voorzien. De kaarten geven de contour aan voor het projectgebied (rode stippellijn).

3

Ambities

Ambitie 1:

We versterken het waterdragend vermogen van de duinen

UITEENZETTING VAN DE AMBITIE: DE ZOETWATERDRAGENDE OPSLAGCAPACITEIT VAN DE DUINEN WORDT MAXIMAAL BENUT

Binnen de kustgebieden speelt zoetwater een zeer belangrijke rol. De zoetwaterlens zorgt er enerzijds voor dat de achterliggende polders gevrijwaard blijven van verdere verzilting. Anderzijds zorgt het voor een ecologisch evenwicht in de duinen zelf waardoor er zich hier specifieke duinvegetaties en duinfauna vestigen. Plaatsafhankelijk kan er op een natuurlijke manier zoals poelen (pannes) of door middel van technische hulpmiddelen zoals infiltratievoorzieningen het aanvullen van deze zoetwateropslag versterkt worden.

Het is van belang dat niet enkel in de natuurlijke duinen maar ook binnen de verstedelijkte duingebieden (de bebouwde omgeving) de zandige ondergrond maximaal ingeschakeld wordt, door middels plaatselijke waterinfiltratie de grondwatertafel op peil te brengen of op peil te houden. Het inschakelen van de volle breedte van duinen (zowel de verstedelijkte als natuurlijke duinen) zorgt voor een maximaal benutten van de waterdragende capaciteit van deze duinen.

DEZE FUNCTIE WORDT MEE AFGEWOGEN BIJ ANDERE RUIMTECLAIMS

Bij ruimtelijke keuzes over het toekomstig gebruik van een locatie dient onverharde bodem als volwaardig alternatief beschouwd te worden ten opzichte van andere maai-veldfuncties, waarbij de onverzegelde bodem maximaal wordt gevrijwaard van nieuwe verharding. Op heden wordt

verharding (te) vaak als gemakkelijksoplossing gekozen in een stedelijke context. Indien verharding onvermijdbaar is, dient de inrichting en inplanting goed overwogen te worden opdat de ruimteclaim infiltratie niet verhindert, of liever nog de infiltratie ten goede komt. Indien verharding onvermijdelijk blijkt kan onderzocht worden op welke wijze de bijkomende verharding op een andere plaats te compenseren valt door middel van ontharding, om zodoende een netto bodemverzegelingsgraad te behouden of bereiken.

GROTERE DUINGEBIEDEN VERRUIMEN DE WATERBERGINGS-CAPACITEIT

Het waterdragend vermogen wordt niet enkel versterkt door in te zetten op betere infiltratie, maar ook door meer duingebied te creëren. Door duinen meer ruimte te geven wordt de opslagcapaciteit opgedreven. Aan de polderzijde zal dit beperkt blijven (gezien de fysische beperking van de kleigrond), maar aan de zeezijde kan bijkomende opslagcapaciteit gecreëerd worden.

Grotere duingebieden kunnen ook meerdere functies of taken opnemen (zeewering, recreatief (mede)gebruik, ...) zolang deze vallen te rijmen met het natuurlijk systeem.

AFVOER VAN HET WATER UIT DE DUINEN WORDT AFGEBOUWD: INZETTEN OP OPVANG EN HERGEBRUIK

Momenteel worden nog aanzienlijke volumes waardevol zoetwater geloosd op zee, via grachten en sluizen. Dit voornamelijk bij piekmomenten van neerslag. Binnen het Blue Deal Vlaggenschip Duinencomplex wordt er dan ook ingezet op het plaatselijk opvangen en aanwenden (landbouw, ...) van dit water.

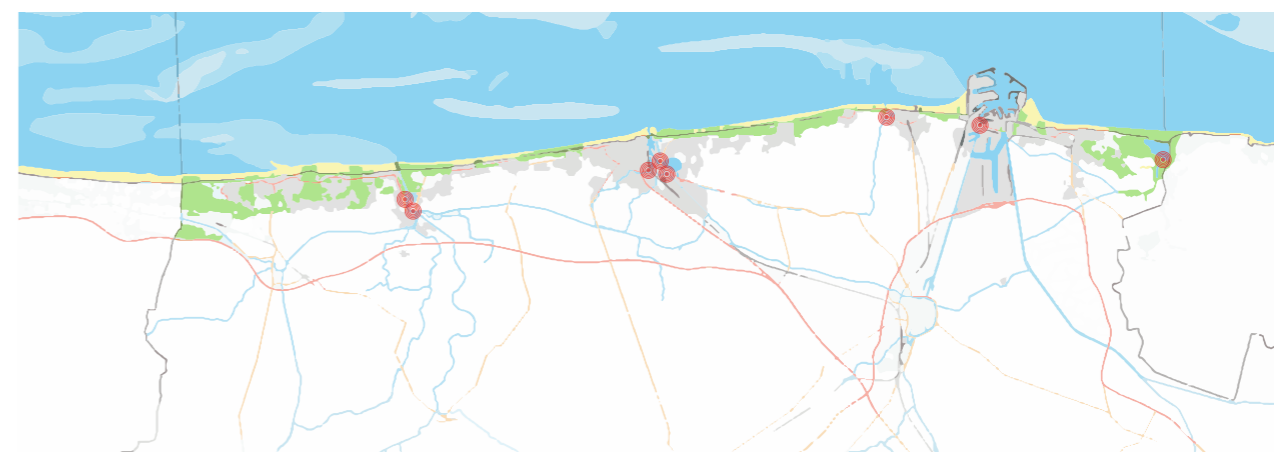
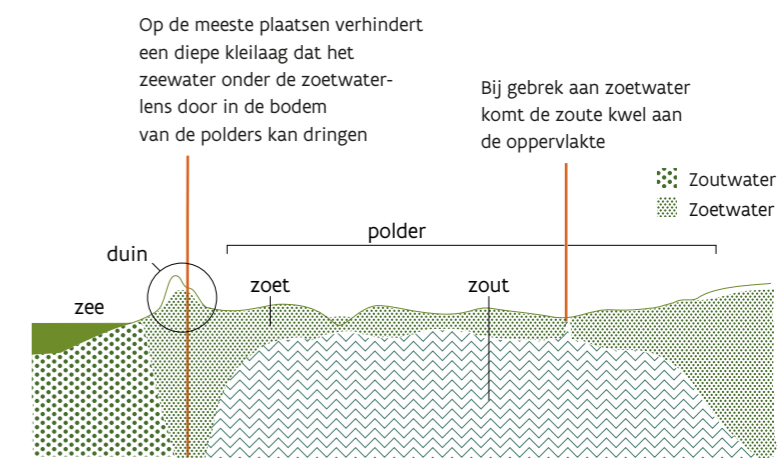
CIRCULAIR WATER WORDT MAXIMAAL BENUT VOOR FUNCTIONELE DOELEINDEN

Om de zoetwaterreserve voor menselijk gebruik (drinkwater, proceswater, ...) verder aan te vullen in functie van de piekmomenten qua gebruik, worden locaties gezocht waar dit bufferwater boven- of ondergronds kan gestockeerd worden.

Aan de aanbodzijde gaat het hierbij bijvoorbeeld om het recupereren van effluentwater, dat echter niet steeds een voldoende graad van zuivering heeft bereikt om in te laten in natuurgebieden.

Aan de vraagzijde wordt gezocht naar potentiële afname. Er zijn aan de kust reeds vele jaren een aantal voorbeeldprojecten lopende (vb IWVA) met heel wat aanwezige knowhow. Deze aanpak kan worden gedeeld met overige sectoren.

Onder de zoetwaterlensen in de polders bevindt zich een oudere zoutlaag

De rode bollen geven de locatie aan van de huidige lozingspunten van zoet water op zee.

Ambitie 2:

Infiltratie ter plekke van (hemel)water is de standaard

UITEENZETTING VAN DE AMBITIE: WAAR MOGELIJK MOET ER EEN GOEDE INFILTRATIE IN DE DUINGRONDEN ZIJN

Om een stabiele zoetwaterlens te creëren moet een continue aanvoer van zoetwater aanwezig zijn in de ondergrond. Om dit te garanderen moeten de duinen goede waterinfiltratiemogelijkheden hebben. Deze infiltratie kan tevens ook zorgen dat een diversiteit aan duinvegetaties zich kan ontwikkelen. Echter moet de potentie voor infiltratie steeds bekeken worden in samenhang met het ruimtegebruik (bvb. Onverenigbaarheid met ondergronds ruimtegebruik zoals parkings).

Om een versterkte infiltratie te bereiken vormt dit bij elke ingreep in de duinen (bebouwd en onbebouwd)

een uitgangspunt. Deze ingrepen worden zowel op publieke als private gronden gestimuleerd of zelfs verplicht. Voor deze laatste ingreep is mogelijk een verstrenging van de regelgeving vereist.

AFVOER VAN (HEMEL)WATER KAN ENKEL BIJ PIEKBELASTING OF OMWILLE VAN SPECIFIEKE CONTEXT

Er wordt steeds geopteerd om plaatselijk water te laten infiltreren (zie eerder). Indien nodig bij hoge piekbelasting kan echter wel hemelwater op een natuurlijke manier (open grachten) of met technische hulpmiddelen (vb regenwaterafvoer via afzonderlijke riolen – overstorten van vuilwater- of gemengde riolen zijn te vermijden) afgevoerd worden. Bemerkt hierbij wel dat rechtstreekse afvoer naar zee niet wenselijk is en er eerder

gekeken moet worden naar interessantere afvoer- en opvangplaatsen zodat dit water nadien nuttig gebruikt kan worden.

ONTHARDING HEEFT MEERDERE POTENTIES

Het weghalen van verharding heeft niet enkel als voordeel dat de waterinfiltratiemogelijkheid verhoogt, het zorgt er ook voor dat de ruimte groener kan worden ingericht (met afgeleide meerwaardes zoals het mildereren van het hitte-eilandeffect). Tevens kan er meer afwisseling zijn in beleving binnen een verharde ruimte, wat de plek als geheel aantrekkelijker maakt.

Er dient te worden bewaakt dat de ontharding geen afbreuk doet aan de

bestaande toegankelijkheid (rolstoel,...) van de duinen. De infiltratiemogelijkheden kunnen gebiedspecifiek versterkt worden, in samenhang met het ruimtelijk gebruik.

BIJ (HER)AANLEG VAN (PUBLIEKE) RUIMTE DIENT ONTHARDING (EN INFILTRATIEMOGELIJKHEID) DEEL UIT TE MAKEN VAN HET PROGRAMMA

Bij het (her)aanleggen van nieuwe infrastructuur dient altijd rekening gehouden te worden met de infiltratiemogelijkheid. Zo kan men opteren voor het gebruik van een waterdoorlatende halfverharding. Indien er toch verhard wordt, kan er gekeken worden om elders als compensatie aan ontharding te doen om zo de netto balans te herstellen.

AANDACHT VOOR DUINPOLDER-OVERGANGEN (INFILTRATIE EN OPHOUDEN WATER)

De duinpolderovergang is een waardevol uniek onderdeel van de kust, hier wisselen zich verschillende nattere en drogere biotopen af die tot een unieke en kwetsbare biotoop heeft geleid. Hier komt ook zoet kwelwater uit de duinen, dat afstroomt naar de polders. Een snelle afvoer van dit water naar zee is te vermijden. Dit water kan nuttiger aangewend worden. Bovendien zijn deze locaties vaak bebouwd of doorsneden met harde infrastructuur. Het inzetten op een maximale bescherming en ontwikkeling van deze gebieden is dan ook een belangrijke doelstelling zodat er ruimte gecreëerd kan worden om (ecologisch waardevol) water vast te houden.

Ambitie 3:

Infiltratiewater in ecologische kerngebieden moet van goede kwaliteit zijn

UITEENZETTING VAN DE AMBITIE: INFILTRATIE VAN HEMELWATER (OF GEBIEDSEIGEN WATER) MOET DE ECOLOGISCHE KWALITEIT VAN DE DUINEN ONDERSTEUNEN EN VERSTERKEN

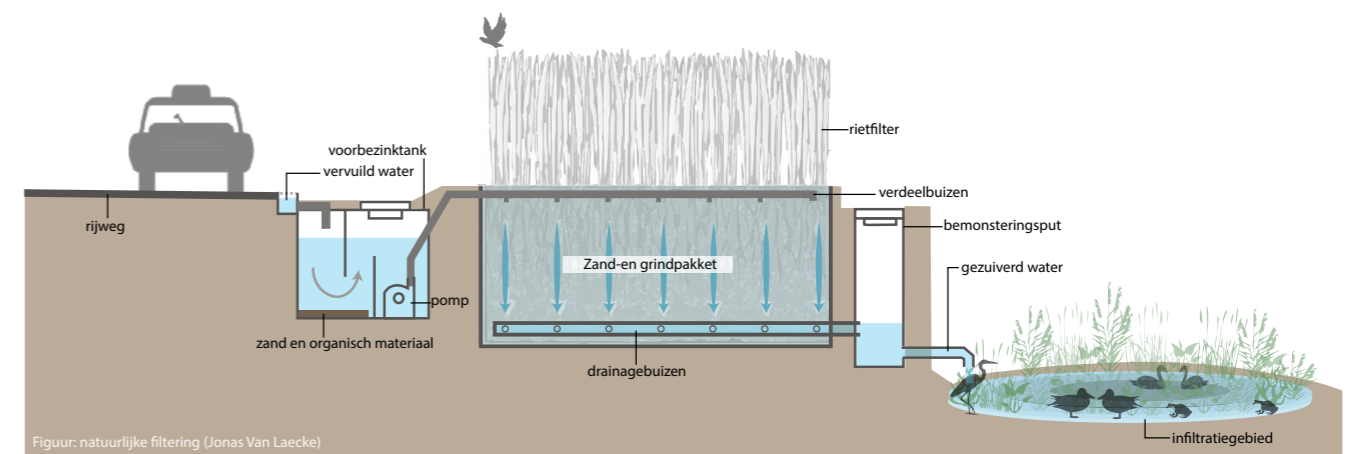
Kwalitatief zoetwater binnen het duingebied zorgt mee voor een goede ecologische kwaliteit. Dit zoetwater is enerzijds nodig voor de groei van waardevolle duinbeplanting met hun bijhorende organismen. Anderzijds (zoals eerder vermeld) beschermt het de duinen en polders tegen verzilting.

RUN-OFF WATER (=EXTERN WATER) DAT INFILTREERT IN DE ECOLOGISCHE KERNGEBIEDEN MOET AAN BEPAALDE STANDAARD VOLDOEN.

Aanvoeren naar en infiltreren van zoetwater binnen de duinen heeft slechts een potentieel positief effect als

het water van voldoende kwaliteit is. Vervuild, ongezuiverd water kan afbreuk doen van de bestaande/beoogde biotopen. Natuurlijke en/of artificiële zuivering voor de aanvoer naar de duinen kan hier de oplossing bieden. Deze opmerking is voornamelijk van tel in de zichtbare, natuurlijke duinen.

Voor de sterk verzegelde stedelijke gebieden met meer verdroogde bodems stelt zich de vraag hoe "zuiver" het water moet zijn voor plaatselijke infiltratie, met andere woorden: of de versterkte infiltratie van licht vervuild water in een verdroogde stedelijke omgeving mogelijk meer voordelen dan nadelen zal opleveren voor het totale natuurlijke systeem.

Figuur: natuurlijke filtering (Jonas Van Laecke)

Ambitie 4:

De ecologische kwaliteit in de duinen moet omhoog

UITEENZETTING VAN DE AMBITIE: DE ECOLOGISCHE KWALITEIT VAN DE DUINEN MOET WORDEN VERSTERKT, O.M. VOOR HET DUURZAME BEHOUD VAN DE GELEVERDE WATERFUNCTIES.

Door de ecologische kwaliteit te verhogen, kunnen de verschillende duinbiotopen versterkt worden om zodoende de totale duinengezondheid op te krikken. Dit kan door de beschermde gebieden/soorten verder te ondersteunen (zowel Europese als Vlaamse beschermingen, Europese instandhoudingsdoelstellingen voor NATURA2000-gebieden als voor lokale doelstellingen). Een verbeterde kwaliteit kan ook bijdragen tot het creëren van unieke habitats waar specifieke planten en dieren zich gaan huisvesten.

Een goede ecologische toestand van de duinen is noodzakelijk voor het duurzame behoud van de (levende) duinen. Deze goede ecologische toestand is dan ook een basisvoorwaarde voor het behoud van de waterfuncties die de duinen leveren aan (onder meer) de mens.

DE VERSCHILLENDE HABITATS MOETEN VOLDOENDE RUIJTE KRIJGEN

Om te spreken van een leefbare habitat moet deze een voldoende grote omvang hebben. Enkel zo kunnen de verschillende duinvegetaties en dieren behouden worden. Verschillende (kwetsbare) ecologische kerngebieden moeten de mogelijkheid hebben afgesloten te worden van medegebruik. Zo zullen deze zeer waardevolle gebieden zich optimaal kunnen ontplooiën en ontwikkelen op het ritme van de natuur (al dan niet onder menselijk beheer).

Zo moet er ook voldoende ruimte zijn voor verschillende soorten van natte of vochtige duinecotopen. Deze ecotopen bieden een plek voor bijzondere planten en dieren, maar leveren meteen ook een belangrijke bijdrage tot de waterdragende functie van de duinen (infiltratie, aanvulling grondwater, ...).

HABITATS MOETEN VERBONDEN WORDEN (ONTSNIPPERING)

De verbinding van duingebieden moet zorgen voor migratie van plant en dier doorheen de kustduinen. Zo kunnen kleinere duingebieden samen alsnog functioneren als één groot gebied. Dit is nodig om enerzijds een interessante mix en overgang van vegetatie aan te bieden en anderzijds is dit nodig voor dieren die nood hebben aan een groot oppervlak aan leefgebied.

HET DUINENCOMPLEX MOET KUNNEN FUNCTIONEREN ALS CORRIDOR LANGSHEEN DE KUST

Naar aanleiding van de klimaatverandering kan men nu reeds een migratie waarnemen van zuiderse planten- en diersoorten naar het noorden. Er worden nu reeds diersoorten gespot die vroeger in de kustgebieden van Midden-Frankrijk voorkwamen. Om die specifieke kustfauna en -flora de mogelijkheid te bieden mee te evolveren en migreren met hun klimaattype, moeten we onze duingebieden kunnen inzetten als functionele corridor in zuid-noord-richting. Een versterkte corridor zal tevens een bijdrage leveren voor een natuurlijke kustverdediging in het kader van de zeespiegelstijging.

AANDACHT VOOR DE DUIN-POLDEROVERGANGEN

Zoals eerder vermeld vormt de duin-polderovergang een waardevol uniek onderdeel van de kust, hier wisselen zich verschillende nattere en drogere biotopen af wat een divers ecosysteem biedt. Het inzetten op een maximale bescherming en verdere ontwikkeling van deze gebieden is dan ook een nuttige en nodige aanvulling op de versterking van de duinen zelf. Het opvangen of ophouden van het zoete kwelwater nabij de duinpolderovergang biedt een meerwaarde voor het gebied. Zowel voor de duinen als voor het achterliggende poldergebied biedt dit water potenties (herinfiltratie, bevoeiing, ...).

WEGHALEN VAN EXOTEN

Een van de hoofdacties voor het vrijwaren van een goede kwaliteit maar ook voor het voortbestaan van de duinbiotopen is het weren van exoten binnen deze duinen. Door deze exoten weg te halen of geen kans te geven zich diep te wortelen/vestigen zal op lange termijn hogere onderhoudskosten vermeden worden en zullen de unieke, gebiedseigen vegetaties meer plek krijgen zich volledig te ontwikkelen en uit te breiden.

4

Tijdslijn

2021

MAART-MEI

- opmaken ambitienota

SEPTEMBER

- 1e verzameling projecten

NOVEMBER

- 1e selectie projecten
- terugkoppeling niet-weerhouden projecten

2022

MAART

- (OV) 2e verzameling projecten

MEI

- (OV) 2e selectie projecten

JULI

- terugkoppeling niet-weerhouden projecten
- vastleggen alle projecten

NAJAAR 2022

- bouwen aan een gebiedscoalitie

5

Doorlopen traject

MAART 2021

Opstart BlueDeal Duinencomplex

MAART-APRIL 2021

bilateraal en multilateraal overleg met belanghebbenden: gemeentebesturen, Vlaamse en provinciale administraties, polderbesturen, nutsbedrijven met betrekking tot drink- en afvalwater, landbouw-, natuur- en milieuorganisaties. Verzamelen en verwerken van informatie van de belanghebbenden om een voorstel van ambitienota voor te bereiden.

MEI 2021

2 workshops met bovenstaande belanghebbenden om de ambitienota op te bouwen en bij te sturen + zoektocht naar interessante voorbeelden voor projecten die passen binnen deze oproep.

JUNI-AUGUSTUS 2021

afwerken ambitienota + voorbereiden oproep

Departement Omgeving
Koning Albert II-laan 20 bus 8
1000 Brussel
omgeving.vlaanderen.be